

Natuurtoets Flora- en faunawet Soesterberg Noord

**Natuurtoets Flora- en faunawet
Soesterberg Noord**

M. van Delft & P. Maas

Natuurtoets Flora- en faunawet Soesterberg Noord

In opdracht van Gemeente Soest, maart 2016

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Beesdseweg 3-18
4104 AW Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-iridis.nl
W www.bureau-iridis.nl
KvK 110 557 87
Btw nr NL 8212 39 119 B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst en samenstelling: Mw. M. van Delft
Controle: Dhr. Th. de Jong & Mw. P. Maas
Veldonderzoek & foto's: Dhr. S. van Dijk & Dhr. J. Maassen
Foto voorblad: Impressie van het plangebied van Soesterberg-Noord

Projectnummer: 2016-27
Wijze van citeren: Van Delft, M. & Maas, P., 2015. Natuurtoets Flora- en faunawet Soesterberg Noord. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2016-27.

In opdracht van: Gemeente Soest
Contactpersoon: Dhr. R. Mooij

Status: Definitief 23-03-2016
Ondertekening: Dhr. Th. de Jong, directeur
Paraaf:

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal (Basis Registratie Topografie Kadaster 2013, tenzij anders wordt vermeld) inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

Inhoud

1	Inleiding	1	5	Resultaten en effectbeoordeling	12
1.1	Aanleiding en context	1	5.1	Vaatplanten	12
1.2	Onderzoeksvragen	1	5.2	Grondgebonden zoogdiersoorten	12
1.3	Wettelijk belang	1	5.3	Vogels met jaarrond beschermde nesten	12
1.4	Leeswijzer	2	5.4	Vleermuizen	14
2	Onderzoeksgebied en werkzaamheden	3	5.5	Reptielen	17
2.1	Ligging van het onderzoeksgebied	3	5.6	Overige soorten	17
2.2	Omschrijving van de werkzaamheden	3	5.7	Samenvatting	17
2.3	Impressie en omschrijving onderzoeksgebied	4	6	Ontheffing Flora- en faunawet	18
2.4	Alternatieven afweging	7	7	Mitigerende maatregelen	19
3	Wettelijk kader en beschermde soorten	8	7.1	Inleiding	19
3.1	Relevante natuurwetgeving	8	7.2	Algemeen	19
3.2	Toelichting Flora- en faunawet	8	7.3	Algemene Broedvogels	19
4	Onderzoeksmethode	10	7.4	Vleermuizen	20
4.1	Literatuuronderzoek	10	7.5	Huismussen	21
4.2	Veldonderzoek	10	8	Literatuur	22
4.2.1	Vleermuizen	10			
4.2.2	Broedvogelonderzoek	11			
4.2.3	Overige soorten	11			
4.3	Analyse	11			

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Gemeente Soest is voornemens een industrieterrein in Soesterberg te herontwikkelen. In het Masterplan Soesterberg is de doelstelling opgenomen om Soesterberg-Noord te transformeren tot een aantrekkelijker gebied waar wonen en werken meer in evenwicht zijn. Voor Soesterberg-Noord wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld om de realisatie van meer woningbouw mogelijk te maken op het bedrijventerrein. Hierdoor wordt het onderzoeksgebied meer de rest van de kern Soesterberg.

Om meer woningbouw te kunnen realiseren is het noodzakelijk een aantal bedrijfspanden te slopen. De sloop van de bedrijfspanden en de herinrichting van het industrieterrein heeft mogelijk negatieve effecten op beschermde natuurwaarden. Uit de Quicksan (Van Dijk, 2014) is gebleken dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is omdat mogelijk strikt beschermde soorten flora en fauna voorkomen in het plangebied. Onderhavige Natuurtoets beschrijft de resultaten van het uitgevoerde aanvullende natuuronderzoek. Wanneer een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk is dient deze Natuurtoets ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag.

1.2 Onderzoeksvragen

Voorliggende rapportage geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn in het plangebied strikt beschermde soorten of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?
- Ondervinden aanwezige strikt beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen plannen?
- Zo ja, is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? En op welke wijze dient dit dan te geschieden?
- Is het noodzakelijk om een ontheffing voor de Flora- en faunawet aan te vragen?

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande ruimtelijke ingreep

in overeenstemming met de Flora- en faunawet uit te voeren.

1.3 Wettelijk belang

Om een ontheffing van de Flora- en faunawet te kunnen ontvangen moet het project aan een aantal criteria voldoen. Zo mag de activiteit geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van een soort en er moet sprake zijn van een in of bij de wet genoemd belang. Het project wordt uitgevoerd op grond van de belangen e en j.

Belang e staat voor "Dwingende reden van groot openbaar belang". Dit belang heeft betrekking op activiteiten die van algemeen, breed maatschappelijk belang zijn. Het project Soesterberg Noord (in de gemeente Soest) maakt onderdeel uit van het Masterplan Soesterberg uit 2009. De Uitwerking Masterplan Soesterberg (UMS) is 4 oktober 2010 vastgesteld door de gemeenteraad. Het huidige gebied Soesterberg Noord is een gecombineerd woon-werkgebied: van oorsprong woningen met bedrijven. Door diverse uitbreidingen de afgelopen decennia is het meer een bedrijventerrein geworden. De oude historische lintbebouwing is nog echter nog wel terug te vinden aan de Veldmalkaarschalk Montgomeryweg en Postweg.

Voor de ruimtelijke ontwikkeling van Soesterberg Noord en de voormalige vliegbasis hebben de gemeenten Soest en Zeist samen met de provincie Utrecht (in de organisatie Hart van de Heuvelrug) het bestemmingsplan 'Vliegbasis Soesterberg' opgesteld (vastgesteld juni 2012 en onherroepelijk geworden juni 2013). In dit bestemmingsplan is o.a. het Nationaal Militair Museum en nieuw te ontwikkelen woningbouw (ten noorden van het bedrijventerrein Soesterberg Noord) opgenomen. Hiermee zal de nieuw te ontwikkelen woningbouw (op de voormalige vliegbasis) aansluiten op het bedrijventerrein Soesterberg Noord.

Na de bouw van het Nationaal Militair Museum (November 2014 gereed gekomen) op de voormalige

vliegbasis Soesterberg wil de gemeente Soest de bezoekers hiervan naar het dorp Soesterberg trekken. Met de aanleg van de verdiepte ligging van de N237 en de transformatie van het bedrijventerrein wordt er een aantrekkelijke route gecreëerd om van het NMM via de vliegbasis, Soesterberg Noord en de verdiepte ligging naar het dorp Soesterberg te gaan.

De gebiedsontwikkeling in Soesterberg Noord is gelegen in Kamer 1 en 2 (zie figuur 1) en omvat de bouw van circa 160 woningen. Kamer 3 zal niet verkleuren blijft bestemd als 'Bedrijventerrein'.

Voor de transformatie van Kamer 1 heeft de gemeente Soest verschillende percelen aangekocht waar de bedrijfsgebouwen worden gesloopt en plaatsmaken voor woningbouw. De percelen die de gemeente heeft aangekocht zijn in figuur 3 aangegeven met lichtgeel (Woongebied – Soesterberg Noord).

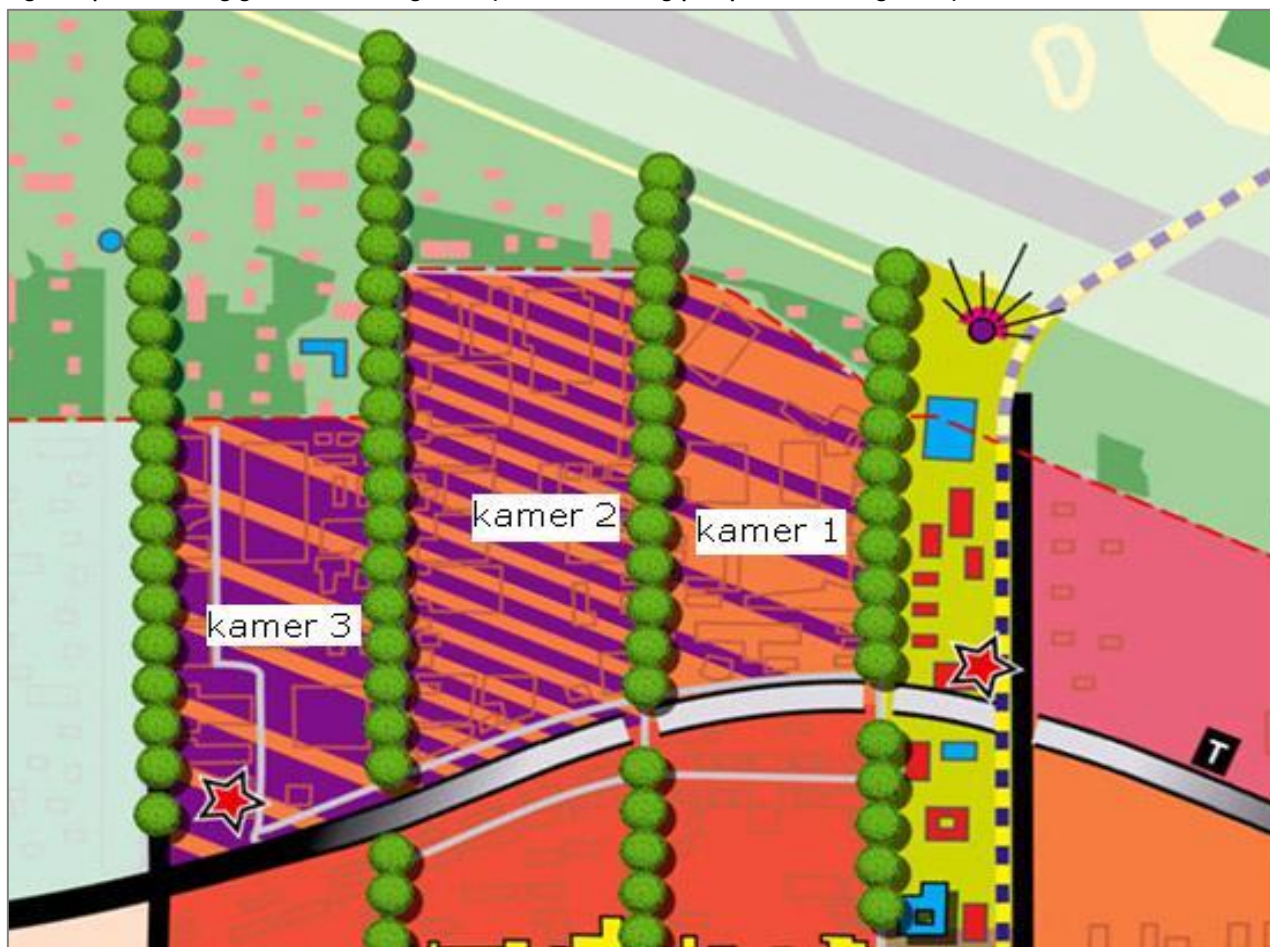
Belang j staat voor "De uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling". Onder dit belang worden een breed scala aan

werkzaamheden geschaard. Het gaat doorgaans om ingrijpende veranderingen die leiden tot functieverandering of uiterlijke veranderingen van een gebied. Sloop van bebouwing, aanleg van infrastructuur, kap van bosschages etc. zijn voorbeelden van werkzaamheden onder belang j.

1.4 Leeswijzer

In deze rapportage worden bovenstaande onderzoeksvragen beantwoord. In hoofdstuk 2 is het plangebied en de voorgenomen ingrepen beschreven. In hoofdstuk 3 is het wettelijke kader met betrekking tot beschermde soorten in Nederland kort benoemd. In hoofdstuk 4 is de onderzoeksmethode beschreven en vervolgens zijn in hoofdstuk 5 de resultaten van het onderzoek gepresenteerd (inclusief effectenbeoordeling). De conclusie en het advies met betrekking tot de ontheffing Flora- en faunawet zijn in hoofdstuk 6 beschreven. De te nemen mitigatie is in hoofdstuk 7 opgesomd. Tot slot is in hoofdstuk 8 een overzicht van de geraadpleegde literatuur opgenomen.

Figuur 1 | Ontwikkelingsgebied Soesterberg Noord (Bron: Bestemmingsplan-plus Soesterberg Noord).

2 Onderzoeksgebied en werkzaamheden

2.1 Ligging van het onderzoeksgebied

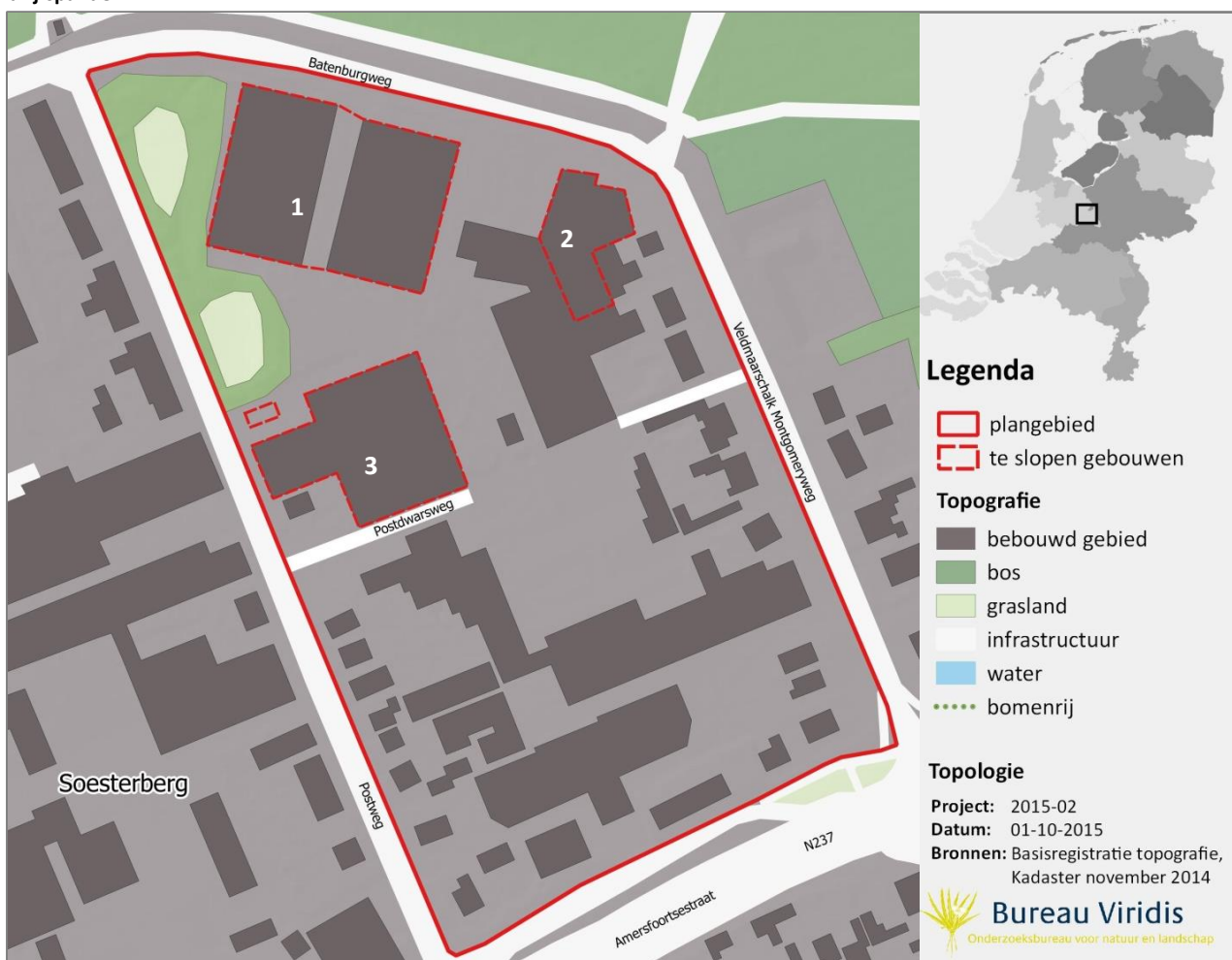
Het onderzoeksgebied bestaat uit een deel van het bedrijventerrein Soesterberg-Noord. Het gaat om het deel tussen de Batenburgweg, de Veldmaarschalk Montgomeryweg, de Postweg en de Amersfoortsestraat in Soesterberg (figuur 2). Op het terrein zijn in de huidige situatie bedrijfspanden en woningen aanwezig. Het plangebied grenst in het noorden aan

Vliegbasis Soesterberg. Aan de zuidkant bevindt zich de N237 (Amersfoortsestraat).

2.2 Omschrijving van de werkzaamheden

Een drietal bedrijfspanden en 1 trafohuisje worden gesloopt. De te slopen bedrijfspanden worden aangegeven in figuur 2. Op de locatie van de te slopen panden en parkeer- en opslagterreinen in de huidige situatie worden woningen gerealiseerd.

Figuur 2 | Overzicht van de ligging van het onderzoeksgebied in het noorden van Soesterberg met daarin aangegeven de te slopen bedrijfspanden.

De toekomstige situatie is weergegeven in figuur 3. Om het plan te realiseren zullen groenstructuren nabij de te slopen panden worden verwijderd. Daarnaast zal de infrastructuur in het gebied worden aangepast. Alle aanwezige woonhuizen en de bijbehorende tuinen blijven behouden in de nieuwe situatie.

2.3 Impressie en omschrijving onderzoeksgebied

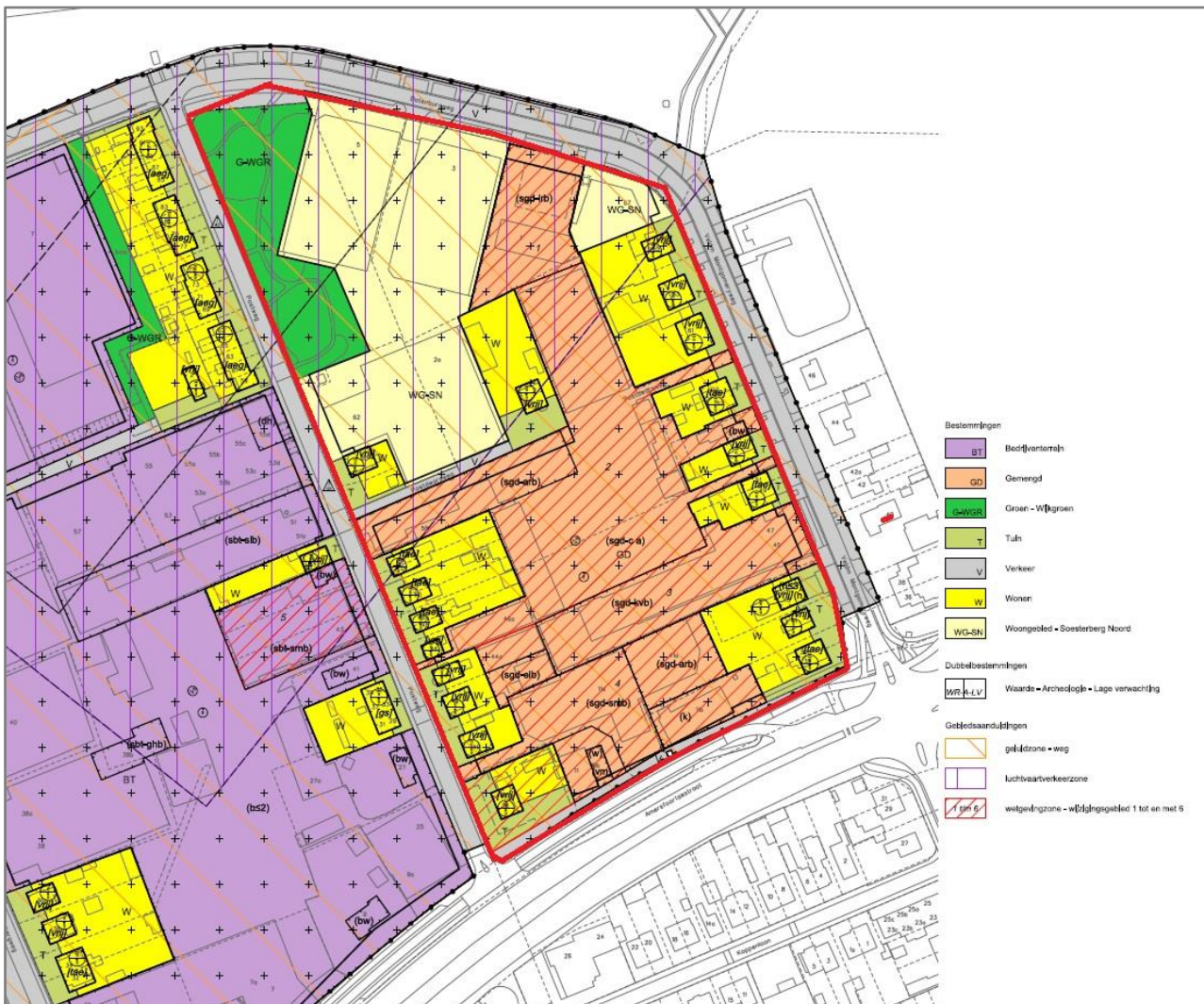
Het onderzoeksgebied is divers van aard. Vrijstaande woonhuizen, rijtjes woonhuizen en bedrijfspanden van allerlei omvang wisselen elkaar af. In het noordwesten van het plangebied is aan de Postweg een parkje aanwezig. Er zijn twee gazons met eromheen struweel en bomen. De Batenburgweg en de Veldmaarschalk Montgomeryweg hebben aan weerszijden een bomenrij. Ook is groen aanwezig in de (veelal kleine) tuinen van woonhuizen. Verder zijn weinig bomen en struiken aanwezig. Een groot deel van het

oppervlak wordt ingenomen door bedrijfspanden en omliggend asfalt.

De omgeving van het plangebied bestaat zowel uit bebouwd gebied als groen. Aan de westkant is een ogenschijnlijk vergelijkbaar bedrijventerrein aanwezig. Aan de zuidkant bevindt zich de Amersfoortsestraat en daarachter een woonwijk met een bosachtig karakter. Aan de andere zijde is hoofdzakelijk groen aanwezig. Bij de Batenburglaan is een houtwal met daarachter het open veld van Vliegveld Soesterberg. De Veldmaarschalk Montgomeryweg heeft aan de oostkant een bosachtig karakter met enkele vrijstaande huizen.

Het gehele onderzoeksgebied en de naaste omgeving is vlakdekkend onderzocht op de aanwezigheid van strikt beschermde soorten. Extra aandacht is besteed aan de te slopen panden.

Figuur 3 | Toekomstige situatie onderzoeksgebied.

Te slopen bedrijfspand HYPSSOS (1) voorzijde

Te slopen bedrijfspand (2)

Te slopen trafo naast HYPSSOS (3)

Te slopen bedrijfspand HYPSSOS (3)

Impressie van het onderzoeksgebied, woningen, tuinen en openbaar groen blijven behouden

2.4 Alternatieven afweging

Er is geen andere bevredigende oplossing om het project te realiseren dan op de voorgestelde manier. Hierna volgt de alternatievenonderbouwing.

Locatie

Het project is locatie specifiek. De bedrijfspanden zijn op deze locatie aanwezig in een gebied met hoofdzakelijk bewoning. De panden dienen op deze locatie gesloopt te worden en ruimte te maken voor de bestemming bewoning. Het uitvoeren van soortgelijke werkzaamheden op een andere locatie zal niet het gewenste effect voor dit plangebied opleveren.

Inrichting

De plannen zijn nog niet geheel uitgewerkt. Het is nog niet duidelijk hoe de nieuwbouwwoningen eruit komen te zien. Dat is heel gunstig omdat bij het ontwerp en de bouw van de nieuwbouw rekening gehouden kan worden met het aanbrengen van eventuele alternatieve verblijfplaatsen voor strikt be-

schermde soorten als vleermuizen of vogels met een jaarrond beschermd nest. De bestaande woonhuizen zijn geschikt als verblijfplaats voor strikt beschermde soorten. De bestaande woningen blijven allemaal behouden. Daarnaast blijven ook de tuinen van de woningen en het openbaar groen aan de straatzijde zo veel als mogelijk behouden. Een aantal groenstructuren nabij te slopen bebouwing moet verwijderd worden. Bij de inrichtingsplannen zal rekening gehouden worden met de aanwezige soorten flora en fauna.

Uitvoering

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige beschermde soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen. Deze maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 7.

3 Wettelijk kader en beschermde soorten

3.1 Relevante natuurwetgeving

De natuurwetgeving en het natuurbeleid in Nederland zijn ondergebracht in verschillende wetten en regels. De natuurwaarden in Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten worden beschermd door de Natuurbeschermingswet. Ook buiten deze beschermde gebieden zijn verschillende soorten planten en dieren beschermd door de Flora- en faunawet. Tenslotte bestaat in Nederland de Ecologische Hoofdstructuur waarvoor de provincies beleid maken.

- *Natuurbeschermingswet*

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijnen en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als n.a.v. projecten, plannen en activiteiten mogelijk-kerwijs (significante) effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ligt op ruim 11 km ten noorden van het plangebied. De voorgenomen ingrepen zullen geen externe effecten hebben op het Natura 2000-gebied. Een onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet is daarom niet nodig.

- *Ecologische hoofdstructuur*

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of Natuurnetwerk Nederland (NNN) is ruimtelijk in de Provinciale Structuurvisie vastgelegd. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden.

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (tegenwoordig Natuurnetwerk Nederland). In het noorden is de EHS wel nabij (namelijk Vliegveld Soesterberg) gelegen. Gemeente Soest heeft contact opgenomen met provincie Utrecht het bevoegd gezag van het Nee, tenzij-regime en er is besloten dat een Nee, tenzij toetsing opge-

steld moest worden. Deze toetsing is gerapporteerd in de Nee, tenzij-toets (Maas, 2015).

- *Flora- en faunawet*

Mogelijk komen in het onderzoeksgebied strikt beschermde soorten voor. De voorgenomen ontwikkeling kan negatieve effecten op aanwezige strikt beschermde soorten flora en fauna veroorzaken.

Het is daarom noodzakelijk te onderzoeken welke strikt beschermde soorten aanwezig zijn in het werkgebied en wat de effecten van de ingrepen zijn op deze soorten. Om dit inzicht te verkrijgen is een Natuurtoets in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Onderhavige rapportage voorziet hierin.

3.2 Toelichting Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is alleen (met uitzondering van de zorgplicht) van toepassing op de in de wet aangewezen beschermde soorten. Dit zijn alle van nature in Nederland voorkomende zoogdiersoorten (met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle soorten amfibieën en reptielen, bepaalde soorten vissen (met uitzondering van soorten van de Visserijwet 1963) en alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten. Bovendien is een aantal planten- en diersoorten aangewezen als zijnde beschermde soorten. De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om er voor te zorgen dat de in het wild levende soorten zoveel mogelijk 'met rust gelaten' worden.

Op 21 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur betreffende Art. 75 van de Flora- en faunawet van kracht geworden. Hierbij wordt onderscheid tussen de soorten aangebracht, waarbij onderstaande drie groepen worden onderscheiden.

- *Tabel 1: Algemene soorten*

Voor deze soorten geldt dat voor ruimtelijke ingrepen een vrijstelling wordt verleend. Er behoeft geen ontheffing van Art. 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Wel is op de ingrepen de zorgplicht van toepassing. De zorgplichtbepaling houdt in dat

een ieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving. In onderhavige rapportage wordt niet ingegaan op de voorkomende soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet vanwege de geldende vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

- **Tabel 2: Overige soorten**

Voor deze soorten geldt dat bij ruimtelijke activiteiten en voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing Art. 75 van de Flora- en faunawet behoeft te worden aangevraagd, mits de activiteiten worden uitgevoerd volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Zolang een dergelijke gedragscode nog niet is geformuleerd zijn werkzaamheden met effecten op deze soorten wel ontheffingsplichtig. De soorten genoemd in tabel 2 van de Flora- en faunawet zijn in feite middelzwaar beschermd. Om de leesbaarheid van de rapportage te bevorderen wordt in de tekst geen verschil gemaakt tussen middelzwaar en zwaar beschermde soorten. Beide categorieën worden aangeduid met 'strikt beschermd' omdat zonder gedragscode dezelfde mitigerende maatregelen genomen moeten worden om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen.

- **Tabel 3: Bijzondere soorten**

Dit zijn soorten die vermeld staan in bijlagen van de Habitatrichtlijn en alle vogelsoorten. Voor deze soorten geldt dat voor ruimtelijke ingrepen een ontheffing aangevraagd moet worden van Art. 75 van de Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud hoeft voor soorten van tabel 3 geen ontheffing Art. 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd, mits de activiteiten worden uitgevoerd volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. In deze rapportage worden de soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangeduid met de term 'strikt beschermde soorten'.

- **Vogellijst**

Alle inheemse vogelsoorten zijn strikt beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Tijdens het broedseizoen zijn ook de nesten van vogels beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaard periode voor het broedseizoen. In 2009 is de lijst aangepast met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door zijn beschermd (zie kader). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De wetgever verstaat onder vaste verblijfplaatsen van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden:

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als vaste rust- en verblijfplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: buizerd en ransuil).
5. De volgende vogelsoorten behoren tot deze categorie: vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

4 Onderzoeksmethode

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen, is een natuurwaardenonderzoek uitgevoerd. Hiermee is de ecologische waarde van het gebied in kaart gebracht. Zo wordt de aanwezigheid van en de waarde voor beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet bepaald. Het natuurwaardenonderzoek omvat zowel een literatuur- als een veldonderzoek. De gebruikte onderzoeksmethode wordt hieronder beschreven.

4.1 Literatuuronderzoek

Bij het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van reeds bekende verspreidingsgegevens van planten en dieren. Deze zijn o.a. afkomstig uit de database van Ecologisch Adviesbureau Viridis. Bureau Viridis voert namelijk veel onderzoek uit in Provincie Utrecht en heeft daardoor een gedegen gebiedskennis verkregen en een betrouwbare databank opgebouwd.

Aanvullend zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen en verscheidene relevante websites geraadpleegd. Het bronnenonderzoek heeft zich voornamelijk gericht op de aanwezigheid van beschermde soorten zoals broedvogels met jaarrond beschermde nesten en amfibieën, reptielen, vaatplanten en vleermuizen. De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht kunnen worden.

4.2 Veldonderzoek

In aanvulling op het literatuuronderzoek is een veldonderzoek uitgevoerd. De veldonderzoeken hebben plaatsgevonden op 21 april, 22 mei, 12 juni, 17 juni, 19 augustus en 8 september 2015.

Tijdens het veldonderzoek is het voorkomen van de soortgroepen vleermuizen, vogels, vaatplanten, grondgebonden zoogdiersoorten, amfibieën, reptielen en ongewervelden onderzocht. Er is geen open water aanwezig in het plangebied, onderzoek naar vissen is daarom niet uitgevoerd. Het veldonderzoek is steeds uitgevoerd op geschikte dagen voor het be-

treffende onderzoek. Steeds lag de temperatuur ruim boven de minimum temperatuur aangegeven in de betreffende onderzoeksprotocollen. Het veldonderzoek is uitgevoerd door Jan Maassen. Jan is een zeer ervaren veldecoloog die al vele jaren veldonderzoek voor Bureau Viridis uitvoert. Jan heeft veel ervaring met het uitvoeren van flora en fauna inventarisaties. Hij heeft een zeer brede soortenkennis van de in Nederland voorkomende soorten flora en fauna. Daarnaast is Jan een zeer ervaren vleermuisonderzoeker en heeft hij een goede gebiedskennis van het onderzoeksgebied en de omgeving.

Hieronder wordt per soortgroep aangegeven welke onderzoeksmethode gebruikt is bij de veldinventarisatie.

4.2.1 Vleermuizen

Vleermuizen overwinteren in vorstvrije, vaak vochtige ruimtes. Na de winterslaap trekken de dieren naar de zomerverblijven. Daar worden eind mei, begin juni de kraamkolonies bezet. Dit zijn overwegend plaatsen die gelegen zijn op het zuiden of zuidwesten, in ieder geval plaatsen die snel opwarmen. De keuze van de kolonieplaatsen is soortspecifiek. Sommige soorten, bijvoorbeeld de rosse vleermuis vormt kolonies altijd in boomholtes, andere soorten als laatvlieger en gewone dwergvleermuis zitten bijna altijd in gebouwen. In de kraamperiode wordt regelmatig van kolonieplaats gewisseld. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het aantal parasieten in de kolonieplaats. Kolonies worden gevonden in spouwmuren. Onder dakpannen, onder het dakbeschot, achter boeiplanken en houten betimmeringen etc. Voorwaarde is, zoals eerder gesteld, dat de plaats gemakkelijk opwarmt. Onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd volgens de richtlijnen van het Vleermuisprotocol. Dit protocol is ontwikkeld door, de Zoogdiervereniging en het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Bureau Viridis is aangesloten bij Netwerk Groene Bureaus.

Vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden met een batdetector (Pettersson D240X) met geluidsofname-apparatuur. Indien een soort niet op naam gebracht kon worden, zijn automatisch opnames gemaakt die later met speciale computerprogrammatuur gede-termineerd zijn.

- **Zomerverblijfplaatsen**

Het onderzoek naar zomerverblijfplaatsen (zomer- en kraamverblijven) heeft middels twee bezoeken op 22 mei 2015 (avond) en 12 juni 2015 (ochtend) plaatsgevonden. Het onderzoek is circa 30 minuten voor zonsondergang gestart en liep door tot circa één uur na zonsopkomst. Op 22 mei was het bewolkt met 16-18 °C in de avond, geen wind en droog. Op 12 juni waren de weersomstandigheden vergelijkbaar 16-18 °C, windkracht 2, droog en helder met verspreide bewolking. Het was het begin van een tropische dag.

- **Paarverblijfplaatsen**

Vleermuizen paren in de herfst op vaste plaatsen, zogenaamde paarplaatsen. Deze zijn door het bevoegd gezag ook beoordeeld als vaste verblijfplaats en zijn jaarrond beschermd. Het onderzoek om paarplaatsen in beeld te brengen is uitgevoerd op 19 augustus en 8 september 2015. Het onderzoek startte rond zonsondergang en liep door tot middernacht. Op 19 augustus was het zacht met 16 – 18 °C in de avond, windstil en droog. Op 9 september was het al iets kouder, 12 °C, aan het begin van het onderzoek bewolkt, maar gedurende de avond klaarde het op naar vrijwel onbewolkt. Het was droog met windkracht 1.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd voor het gehele plangebied en ook de vleermuisactiviteit in de naaste omgeving van het plangebied is onderzocht. Het zwaartepunt van het onderzoek lag op het onderzoeken van de aanwezigheid van verblijfsplaatsen in de te slopen panden. Maar ook vliegroutes en foera-geergebieden zijn in beeld gebracht.

4.2.2 Broedvogelonderzoek

De aanwezigheid van nesten of nestlocaties van jaarrond beschermde vogels zijn in de ochtend en avond uitgevoerd. Voor huismus is in de ochtenden van 21 april, 12 juni en 17 juni 2015 onderzoek uitgevoerd.

De aanwezigheid van gierzwaluw is onderzocht op 22 mei en 17 juni 2015 in de periode van 18.00 uur tot zonsondergang. Gedurende alle onderzoeken was het droog, onbewolkt tot half bewolkt en windstil tot windkracht 2.

4.2.3 Overige soorten

Aansluitend aan de vleermuisonderzoeken en onderzoeken naar jaarrond beschermde nesten van vogels zijn ook steeds de overige soorten zoals grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, dagvlinders, libellen en vaatplanten geïnventariseerd.

Daarnaast is op 17 juni 2015 een dag uitgetrokken om het plangebied en de naaste omgeving zorgvuldig te inventariseren op strikt beschermde soorten uit overige soortgroepen.

Bomen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van eekhoornnesten. De bermen nabij de vliegbasis Soesterberg zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van reptielen, amfibieën, dagvlinders en libellen. Het gehele onderzoeksgebied is geïnventariseerd op de aanwezigheid van strikt beschermde soorten vaatplanten.

4.3 Analyse

De uit het literatuuronderzoek en veldonderzoek verkregen verspreidingsgegevens zijn vervolgens geanalyseerd om te onderzoeken of bij de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Wanneer uit het onderzoek bleek dat strikt beschermde soorten voorkomen is een effectenanalyse opgesteld. In de effectenanalyse zijn de effecten op de aanwezige soorten beschreven. Er is daarbij aangegeven of en hoe negatieve effecten zo veel als mogelijk voorkomen kunnen worden. In het geval dat negatieve effecten ondanks het nemen van mitigerende maatregelen niet te voorkomen zijn, is het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. In hoofdstuk 6 wordt uitgebreid beschreven of een ontheffing van de FF-wet noodzakelijk is en voor welke soorten.

5 Resultaten en effectbeoordeling

Hierna zijn de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek beschreven. Daarbij is per soortgroep een effectenbeoordeling opgenomen, waarin beschreven wordt of negatieve effecten op strikt beschermde soorten te verwachten zijn en, indien van toepassing, of mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te voorkomen.

5.1 Vaatplanten

Tijdens het veldonderzoek is de tabel 2 soort prachtklokje aangetroffen in het onderzoeksgebied. Er zijn 6 exemplaren op drie locaties aangetroffen. Het gaat hier echter om een verwilderde of uitgezaaide tuinplant. De natuurlijke standplaats van deze soort is matig vochtige, kalkrijke grond in en aan loofbossen en tussen struikgewas, maar ook in grazige bermen. De soort staat niet meer op de Rode Lijst omdat het niet meer mogelijk is om oorspronkelijk wilde populaties te onderscheiden van verwilderde planten (Soortenbank.nl). Er wordt vanuit gegaan dat het verwilderde exemplaren zijn en deze zijn niet strikt beschermd.

Er zijn dus geen strikt beschermde soorten vaatplanten aangetroffen en deze worden ook niet verwacht op basis van terreingesteldheid en verspreidingsgebied. Het plangebied is grotendeels verhard. Het parkje aan de Postweg bevat goed onderhouden gazon en plantsoen. Ten noorden van de Batenburgweg is tussen het hek van het vliegveld en de parkeerstrook een smalle strook gras aanwezig. Ook dit wordt als gazon onderhouden.

Effectbeoordeling vaatplanten

Zoals aangegeven is de tabel 2 soort prachtklokje aangetroffen in het onderzoeksgebied. De wilde vorm van deze soort is strikt beschermd conform de Flora- en faunawet. Het gaat hier echter om verwilderde of uitgezaaide exemplaren welke niet beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet. Er hoeft met deze soort geen rekening gehouden te worden in het on-

derzoeksgebied. Er zijn geen strikt beschermde vaatplanten aanwezig in het onderzoeksgebied, negatieve effecten op strikt beschermde vaatplanten zijn daarom uitgesloten.

5.2 Grondgebonden zoogdiersoorten

In het onderzoeksgebied kunnen enkele zoogdieren verwacht worden zoals eekhoorn. Dassen komen voor in de omgeving van het onderzoeksgebied. In het onderzoeksgebied zelf ontbreekt het aan geschikt leefgebied voor de das. Op een afstand van circa 600 meter ten oosten van het onderzoeksgebied is in een bosje een in gebruik zijnde dassenpijp aangetroffen (Van Kessel en Hoogerwerf, 2013). Het voorkomen van dassen is uitgesloten in het onderzoeksgebied gezien de aanwezige bebouwing.

De bomen in het onderzoeksgebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van eekhoornnesten. Er zijn geen eekhoornnesten of sporen van eekhoorns aangetroffen in het onderzoeksgebied.

Andere strikt beschermde soorten grondgebonden zoogdieren worden gezien de terreingesteldheid en de bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Effectbeoordeling grondgebonden zoogdiersoorten

Er zijn geen strikt beschermde soorten grondgebonden zoogdieren aanwezig in het onderzoeksgebied. Negatieve effecten op deze soortgroep zijn daarom uitgesloten.

5.3 Vogels met jaarrond beschermde nesten

De bomen in het onderzoeksgebied zijn onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels. Er zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aangetroffen in de bomen. Daarnaast is de bebouwing onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van huismus en gierzwaluw.

Gierzwaluw

In het onderzoeksgebied zijn tijdens de onderzoeken geen gierzwaluwen gehoord of gezien. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van gierzwaluwen is uitgesloten.

Huismus

Huismussen werden voornamelijk waargenomen langs de Postweg. Op Postweg 10, 42-44 en 60 werden groepjes huismussen aangetroffen. De dakpannen van deze woningen zijn geschikt als nestelplaats voor huismussen. Er wordt vanuit gegaan dat broedlocaties van huismus aanwezig zijn op deze locaties. Enkele huismussen werden foeragerend/rustend waargenomen in de begroeiing langs de gevel van de te slopen loods van HYP-SOS. Ook aan de Postdwarsweg 2 werd in de tuin veel huismussen activiteit waargenomen. In deze groene tuin met coniferen en

klimopbegroeiing tegen de te slopen loods van HYP-SOS waren veel huismussen aanwezig. In de woning zijn mogelijk broedlocaties aanwezig.

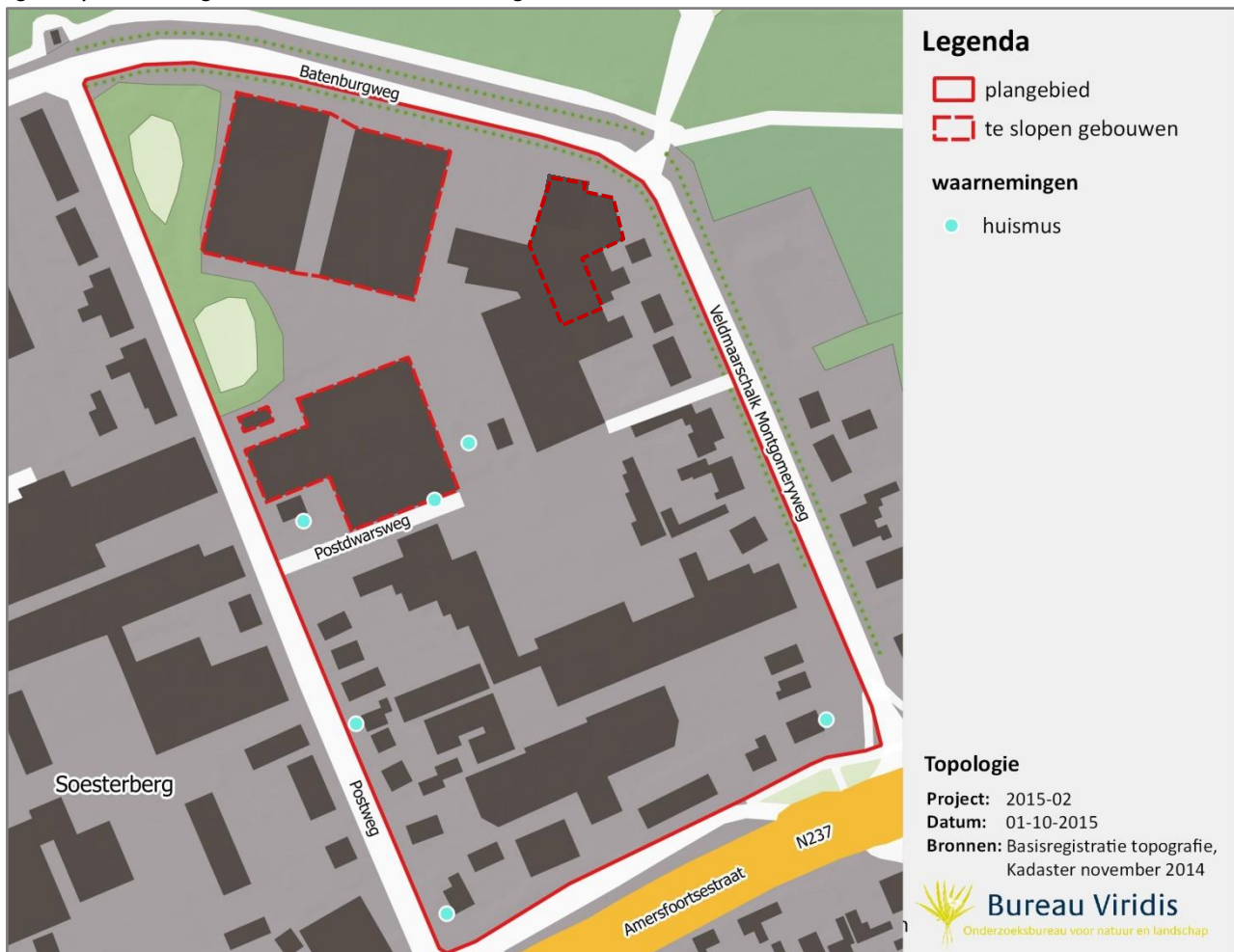
In totaal gaat het om 4 verschillende broedlocaties met elk circa 3 broedparen.

Buiten het onderzoeksgebied zijn verschillende broedlocaties aangetroffen van huismus waaronder in de woningen aan de Postweg 37-39.

Algemene voorkomende soorten

In de begroeiing verspreid over het gehele onderzoeksgebied kunnen algemeen voorkomende broedvogels tot broeden komen in het broedseizoen. Zo zijn broedlocaties van merel en zanglijster op meerdere plaatsen aangetroffen.

Figuur 4 | Waarnemingen huismussen in het onderzoeksgebied.

Effecten op vogels met een jaarrond beschermd nest

Huismus

Op 4 broedlocaties zijn circa 3 broedparen aanwezig. Er zijn dus 12 nesten aanwezig van huismus binnen het plangebied. Deze nesten zijn echter allemaal aanwezig in de woonhuizen. De woonhuizen blijven allemaal behouden in de huidige vorm. Ook de tuinen van de woningen blijven behouden. Deze tuinen zijn van essentieel belang voor de huismussen om op korte afstand van hun nesten te kunnen foerageren en schuilen.

De begroeiing welke tegen de te slopen HYPPOS loodsen geplant is zal mogelijk worden verwijderd of ten minste worden verstoord door de sloopwerkzaamheden. Het is van belang om de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van de begroeiing nabij de te slopen loodsen uit te voeren buiten het broedseizoen van huismussen. Dus in de periode van september tot maart. Door buiten de broedperiode van huismussen deze groenstructuren te verwijderen wordt verstoring in het broedseizoen voorkomen. De strook te verwijderen groen aan de zuidzijde van de te slopen HYPPOS pand is niet essentieel voor de aanwezige huismussen. Er is voldoende groen in de naaste omgeving aanwezig waarin de huismussen kunnen foerageren en schuilen. Zoals gezegd, alle woonhuizen en tuinen blijven behouden.

Door de grote bedrijfspanden te slopen en het realiseren van woonhuizen met bijbehorende tuinen en openbare groenstructuren wordt het onderzoeksgebied meer geschikt voor huismussen. De grote loodsen hebben geen functie voor huismussen. De nieuwbouwwoningen kunnen geschikt worden gemaakt voor huismussen door het plaatsen van vogelvides. Deze maatregelen zijn optioneel en niet verplicht omdat geen broedlocaties van huismussen verloren gaan door de voorgenomen ingrepen.

Gierzwaluw

Negatieve effecten op gierzwaluwen zijn uitgesloten omdat geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen aanwezig zijn in het gebied.

Algemeen voorkomende vogels

Algemene broedvogels als merel en koolmees kunnen tot broeden komen in de te verwijderen begroeiing en de te slopen bebouwing. Door buiten het broedseizoen de werkzaamheden uit te voeren worden negatieve effecten op deze soorten voorkomen. Door

de lange broedperiode van huismussen moet rekening gehouden worden met een langere broedperiode. Huismussen beginnen half april en kunnen doorbroeden tot eind augustus.

5.4 Vleermuizen

Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen kan onderscheid gemaakt worden in vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Op basis van literatuuronderzoek is het bekend dat in de directe omgeving van het onderzoeksgebied gewone dwergvleermuizen foerageren (Van Kessel en Hoogerwerf, 2013).

Tijdens de vleermuisonderzoeken op 22 mei, 12 juni, 19 augustus en 8 september 2015 is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Hierna wordt per functie een korte toelichting van de resultaten gegeven.

Foerageergebied

In het onderzoeksgebied werden op 22 mei enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen o.a. nabij de gevel van het te slopen pand van HYPPOS en de bomenrij langs de Batenbrugweg. Het gaat om circa 10 dieren verspreid over het onderzoeksgebied. Boven het parkje met openbaar groen op de kruising Batenburgweg/Postweg werd een laatvlieger foeragerend waargenomen. Aanvullend werd één rosse vleermuis waargenomen.

Wat de avond van 22 mei vooral op viel was het geringe activiteitsniveau. Ook opvallend was het geringe aantal vleermuizen dat tegelijkertijd werd waargenomen, meestal niet meer dan 1 exemplaar.

Ook tijdens het vleermuisonderzoek op 12 juni 2015 vond zeer weinig activiteit van vleermuizen plaats in het onderzoeksgebied. Alle waarnemingen van foeragerende vleermuizen betroffen gewone dwergvleermuis, vergelijkbaar met de waarnemingen op 22 mei 2015.

Vliegroute

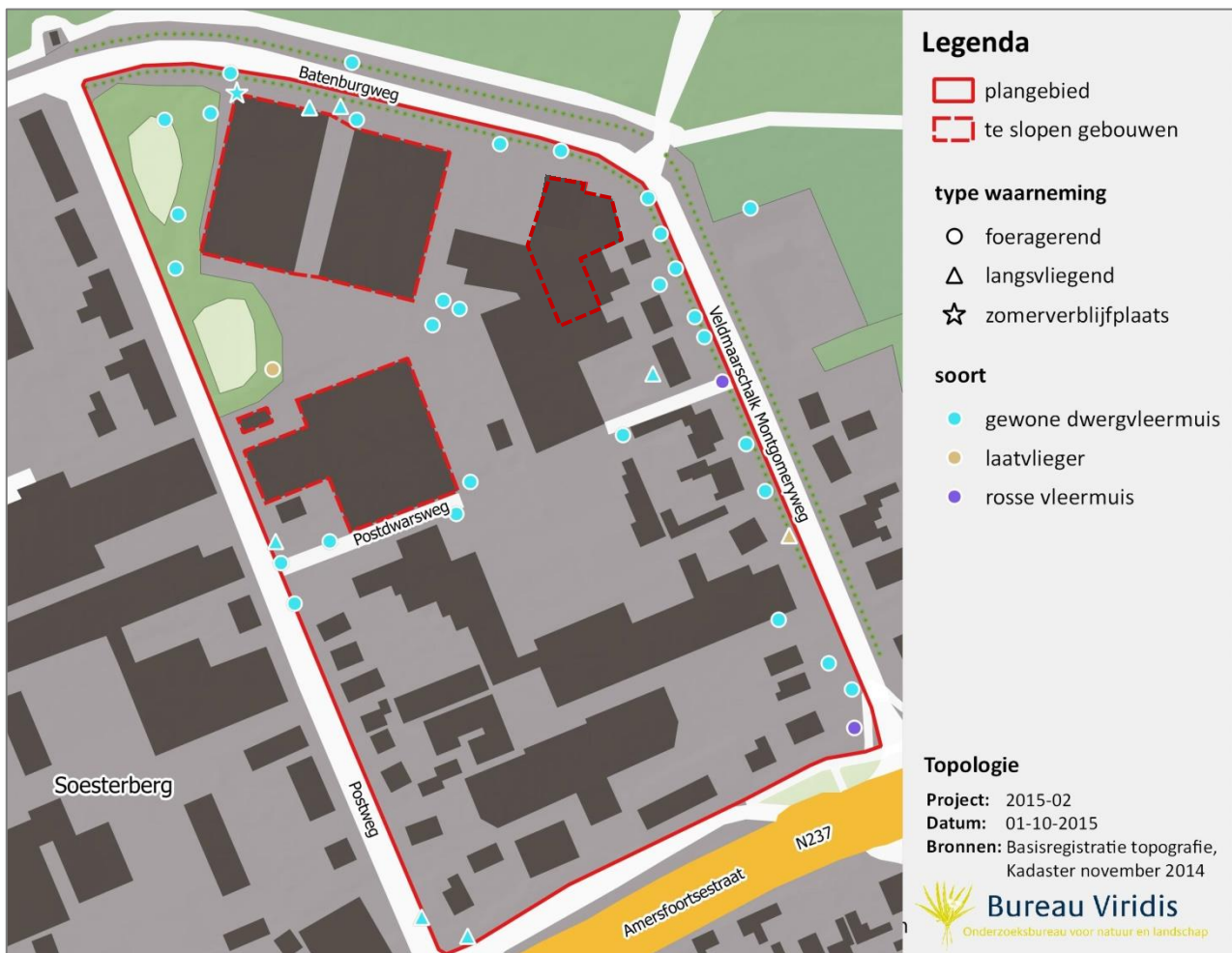
De enige mogelijke vliegroute is de bomenrij aan de Veldmaarschalk Montgomerylaan. Het aantal vleermuizen dat overvliegend werd aangetroffen was echter zeer laag. Er is geen sprake van een essentiële vliegroute. Langs de Postweg werden geheel geen waarnemingen gedaan.

Verblijfplaatsen

Ter hoogte van de hoofdingang van HYPPOS (Batenburgweg 3) werd op 12 juni in de vroege ochtend een gewone dwergvleermuis geconstateerd die onder de houten luifel op de hoek van het gebouw aanvliegpoingen naar het plafond van de luifel leek te doen. Het gaat om de luifel op de hoek van het gebouw (nabij het plantsoen aan de Postweg, zie figuur 5 voor de exacte locatie). Uiteindelijk verdween de vleermuis vliegend onder de luifel om de hoek van het gebouw. Tijdens het vorig bezoek werd op exact dezelfde plaats tijdens uitvliegtijd een foeragerende vleermuis onder de luifel waargenomen. De houten luifel is bij daglicht uitgebreid geïnspecteerd op verblijfmogelijkheden. Deze zijn echter uiterst gering, op enkele plaatsen zijn smalle kieren tussen het houtwerk aanwezig. Het gaat hier om een verblijfplaats van één exemplaar en gezien de geringe verblijfmogelijkheden gaat het om een zomerverblijfplaats. De aanwezigheid van een kraam- en winterverblijfplaats is uitgesloten gezien de geringe mogelijkheden tot verblijf. Op 12 juni 2015 werd aanvullend invlieggedrag waargenomen van 2 of 3 gewone dwergvleermuizen bij de woningen aan de Veldmaarschalk Montgomerylaan 55-59. De exacte invlieglocatie is niet bekend. Deze woningen blijven behouden en het is daarom niet van belang om de exacte locatie te achterhalen.

Tijdens de veldonderzoeken op 19 augustus en 8 september werden geen paarroepen gehoord of indicaties van paarplaatsen vastgesteld. Wel werd op beide avonden bij de luifel van het te slopen HYPPOS pand weer rond uitvliegtijd een gewone dwergvleermuis aangetroffen. De vleermuis maakte scheervluchten van onder de luifel uit tot op de grond. We gaan er van uit dat er een zomerverblijfplaats van een enkele gewone dwergvleermuis aanwezig is onder de luifel. Paarverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.

Figuur 5 | Waarnemingen vleermuizen in het onderzoeksgebied.

Te behouden woningen aan Veldm. M. laan 55-59

Houten luifel HYPPOS, exacte invlieglocatie met pijl aangegeven.

Effecten op vleermuizen

Foerageergebied en vliegroutes

Er is geen essentieel foerageergebied of een belangrijke vliegroute geconstateerd in het onderzoeksgebied. De voorgenomen ingrepen hebben geen negatieve effecten op foeragerende of vliegende vleermuizen wanneer de juiste mitigerende maatregelen worden genomen zoals het werken gedurende de dag en het minimaliseren van het gebruik van kunstlicht tijdens de uitvoering van werkzaamheden in het kader van de sloop en nieuwbouw.

Na afloop van de werkzaamheden zal het gebied meer geschikt zijn voor vleermuizen. De grote verharde oppervlakten en bedrijfsloodsen maken ruimte voor woonhuizen, tuinen en openbaar groen.

Verblijfplaatsen

De woningen aan de Veldmaarschalk Montgomerylaan 55-59 blijven in de huidige situatie behouden. Er treden geen negatieve effecten op, de verblijfplaats van gewone dwergvleermuis in deze woningen blijft behouden.

De zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in de houten luifel van het te slopen HYPPOS pand gaat verloren. Er dienen in de naaste omgeving van het te slopen pand vier alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van vleermuiskasten opgehangen te

worden tot dat in de nieuwbouw permanente verblijfplaatsen kunnen worden ingemetseld.

Het slopen van een pand met een verblijfplaats is in overtreding met artikel 11 van de Flora- en faunawet, het verstoren, beschadigen en vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats. Om negatieve effecten zoveel als mogelijk te voorkomen dienen mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Hierbij kan gedacht worden aan het slopen van het pand buiten de periode dat de vleermuis aanwezig is, dus in de wintermaanden of de verblijfplaats voorafgaande aan de sloop ongeschikt maken voor vleermuizen.

Het gaat om een zomerverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis. Door het nemen van de juiste mitigerende maatregelen wordt de functionaliteit van het plangebied niet aangetast. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis komt niet in het geding. De te behouden woonhuizen zijn grotendeels potentieel geschikt voor vleermuizen, zo ook de woningen in de omgeving van het plangebied. Daarnaast zal het plangebied na afloop van de ingrepen geschikter zijn voor vleermuizen dan in de huidige situatie. De bedrijfsloodsen en verharde oppervlakten zijn van weinig waarde voor de vleermuizen.

De nieuw te bouwen woningen en aan te leggen tuinen zijn over het algemeen geschikter voor verblijf en foeragemogelijkheden.

5.5 Reptielen

In de omgeving van Soesterberg komen vier reptielsoorten voor: zandhagedis, levendbarende hagedis, hazelworm en ringslang.

Op het aangrenzende Vliegveld Soesterberg komt zandhagedis veel voor. De meeste waarnemingen worden gedaan in het heideterrein ten noorden van de oost-west gelegen voormalige landingsbaan op circa 400m van het onderzoeksgebied. Dergelijk zeer geschikt leefgebied is niet aanwezig in het deel van het vliegveld dat aan het onderzoeksgebied grenst. Wel kunnen bijvoorbeeld langs de houtwal ten noorden van de Batenburgweg zonnende dieren verwacht worden. Ook kunnen hier mogelijk levendbarende hagedissen en hazelwormen aangetroffen worden. De houtwal en 'zonstrook' bevinden zich op het terrein van het vliegveld. Een hek scheidt deze strook van een smalle strook aanliggend gazon langs de parkeervakken van de Batenburgweg.

Op een afstand van circa 400 meter ten oosten van het onderzoeksgebied zijn in 2013 negen hazelwormen aangetroffen aan de rand van de bosstrook aangrenzend aan de vliegbasis (Van Kessel & Hoogerwerf, 2013).

Het onderzoeksgebied zelf is echter ongeschikt voor reptielen. Het grootste deel is verhard terrein. Het parkje bestaat uit goed onderhouden gazon en plantsoen wat ook niet geschikt is voor deze soorten. Er is tijdens het onderzoek wel gezocht naar de aanwezigheid van reptielen als zandhagedis en hazelworm, maar deze zijn niet aangetroffen. Ook niet in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.

Effecten op reptielen

Er zijn geen reptielen aanwezig in het plangebied. Negatieve effecten op deze soortgroep zijn daarom uitgesloten.

5.6 Overige soorten

Strikt beschermde soorten van overige soortgroepen als amfibieën, dagvlinders en libellen zijn niet aangetroffen in het plangebied. Strikt beschermde diersoorten van deze groepen stellen specifieke eisen aan hun biotoop. In het plangebied zijn in het geheel geen geschikte biotopen voor deze soorten aanwezig.

Effectbeoordeling overige soorten

Het is uitgesloten dat er negatieve effecten zijn voor strikt beschermde soorten uit overige groepen omdat deze niet voorkomen.

5.7 Samenvatting

- Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis gebruiken het gebied in kleine aantallen om te foerageren. Er is geen sprake van een essentieel foerageergebied. Door de ingrepen kunnen foeragerende vleermuizen verstoord worden. Het uitvoeren van mitigerende maatregelen voorkomt verstoring;
- Eén zomerverblijfplaats van een enkele gewone dwergvleermuis verdwijnt door de sloop van het HYPPOS bedrijfspand. Door het nemen van de juiste mitigerende maatregelen worden negatieve effecten zo veel als mogelijk voorkomen;
- Er is een aantal broedlocaties van huismussen aanwezig. Deze locaties zijn in woonhuizen aanwezig en blijven allemaal behouden;
- Mogelijk worden foeragerende huismussen verstoord door de sloopwerkzaamheden. Door het nemen van de juiste mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voorkomen;
- Er zijn geen strikt beschermde soorten van andere soortgroepen aangetroffen in het plangebied, negatieve effecten op deze soortgroepen zijn uitgesloten;
- Algemene broedvogels kunnen worden verstoord in de broedperiode.

Tabel 1 | Overzicht van de aanwezige soorten, functie, overtreding en eventuele mitigatie en ontheffing FF-wet

Soort	Tabel FFwet	Functie	Overtreding	Mitigatie	Ontheffing
Gewone dwergvleermuis	3	Te slopen pand: zomerverblijf 1 exemplaar Plangebied heeft functie als foerageergebied	artikel 9 en 11	ja	ja
Laatvlieger	3	Plangebied heeft functie als foerageergebied	nee	nee	nee
Rosse vleermuis	3	Plangebied heeft functie als foerageergebied	nee	nee	nee
Huismus	3	Plangebied heeft functie als leefgebied Broedlocaties en tuinen blijven behouden	nee	nee	nee
Prachtklokje	verwilderd	Groeiplaats van verwilderde exemplaren	nee	nee	nee
Algemene broedvogels	3	Broedlocaties binnen plangebied	artikel 11	ja	nee

6 Ontheffing Flora- en faunawet

In onderhavig project is sprake van verstoring en aantasting van een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. Om negatieve effecten te verzachten kunnen mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, maar het is niet zeker dat de effecten geheel worden weggenomen.

Bureau Viridis adviseert een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen voor de gewone dwergvleermuis. Het is aan het bevoegd gezag (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland namens het Ministerie van EZ) om te beoordelen of een ontheffing inderdaad noodzakelijk is.

7 Mitigerende maatregelen

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke mitigerende maatregelen genomen moeten worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten. De volgende beschermde soorten ondervinden (mogelijk) effecten van de plannen:

- **Gewone dwergvleermuis**

7.2 Algemeen

- Alle mitigerende maatregelen moeten worden begeleid en/of uitgevoerd door een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen (zie kader);
- Vanuit de zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is het aan te bevelen om aanwezige (niet beschermde) soorten de kans te geven voor de werkzaamheden uit te vluchten. Dit kan gerealiseerd worden door één kant op te werken.
- Er wordt enkel gedurende de dag gewerkt, niet na zonsondergang om verstoring van foeragerende vleermuizen te voorkomen.

- Gedurende de werkzaamheden dient geen gebruik gemaakt te worden van kunstverlichting. Indien gebruik noodzakelijk is worden de verlichtingsbronnen naar beneden gericht.

7.3 Algemene Broedvogels

- Om verstoring van algemene broedvogelsoorten te voorkomen moet buiten de broedperiode (half maart- eind augustus) gesloopt worden;
- Ook broedende vogels buiten deze broedperiode zijn beschermd;
- Indien het noodzakelijk is om in de broedperiode te werken wordt voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd op de aanwezigheid van broedvogels;
- Bij **afwezigheid** van broedende vogels kunnen werkzaamheden doorgang vinden;
- Bij **aanwezigheid** van broedende vogels worden werkzaamheden uitgesteld.

Ter zake kundige

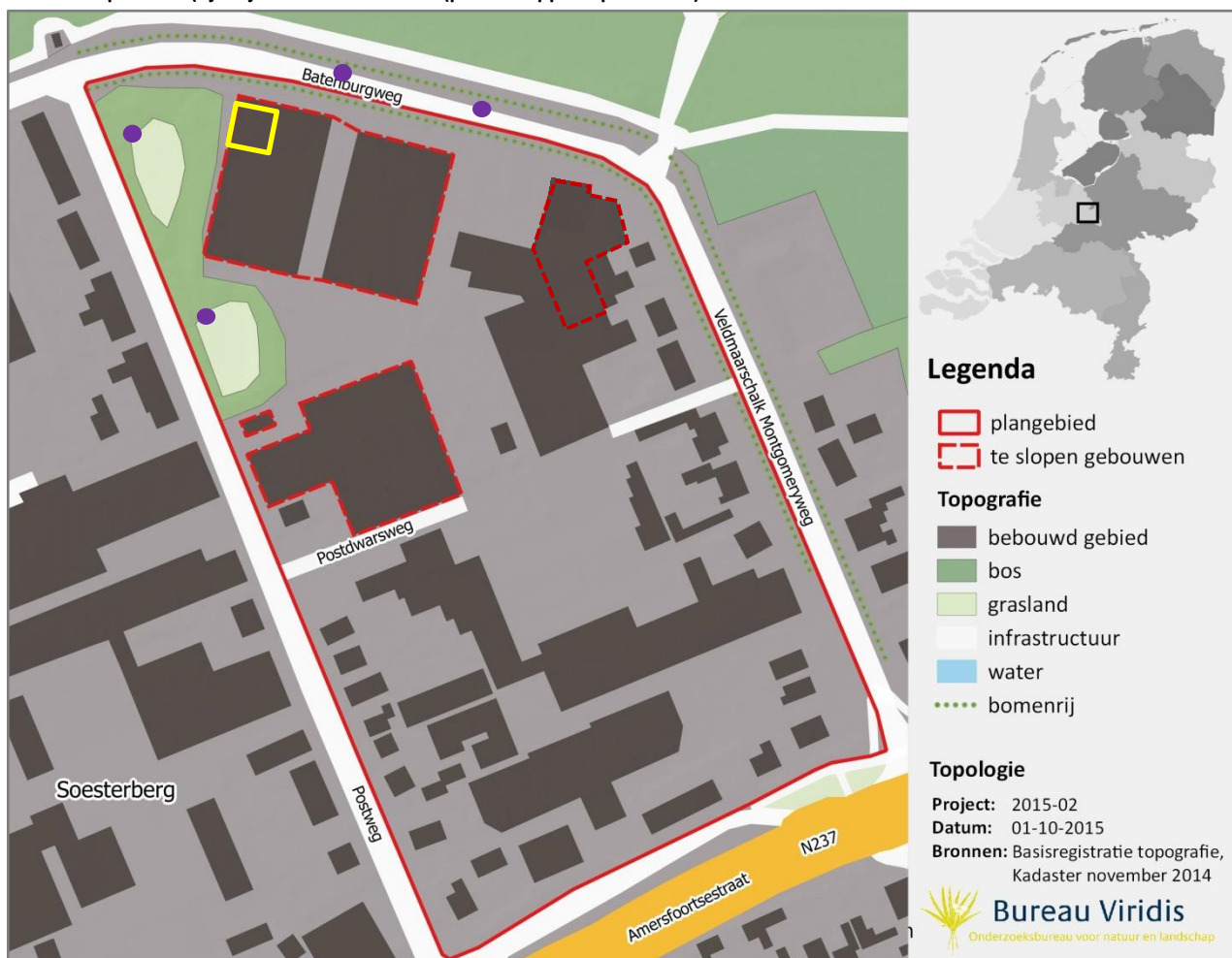
Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdier-vereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

7.4 Vleermuizen

- Alle bebouwing kan worden gesloopt in het najaar van 2015, behalve het deel van het gebouw waarin het zomerverblijf aanwezig is (zie figuur 6);
- Er dient een hoek van circa 10 bij 10 meter behouden te blijven, de exacte afmetingen zijn afhankelijk van de locatie waarop de dragende constructie aanwezig is;
- Vier alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van de vleermuiskast Chillon (te bestellen bij Vivara) worden in de nabije omgeving opgehangen;
- De zoeklocaties voor de kasten worden aangegeven in figuur 6. Het gaat om de bomenrij aan de noordzijde van de Batenburgweg en het plantsoen direct ten westen van de luifel;
- De bomen waarop de kasten worden gehangen blijven behouden;
- De kasten worden in het najaar van 2015 geplaatst;
- Na ontvangst van de ontheffing wordt de luifel van het HYPPOS gebouw ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door deze handmatig open te breken. Op deze manier wordt tocht gecreëerd en zal de vleermuis een ander onderkomen zoeken;
- Het ongeschikt maken van bebouwing kan uitgevoerd worden wanneer de avondtemperaturen hoger zijn dan 10 °C voor minstens drie nachten opvolgend;
- De nieuwbouw wordt geschikt gemaakt door het inmetelen van 4 vleermuiskokers 2FR Schwegler (te bestellen bij Waveka);
- De Vleermuiskokers 2 FR dienen 2 x 2 gekoppeld ingemetseld te worden op een minimale hoogte van 3 meter;
- Het aanbrengen van de 4 vleermuiskokers in de nieuwbouw wordt in het bestemmingsplan geborgd;
- Na realisatie van de nieuwbouw met de definitieve alternatieve verblijfplaatsen kunnen de tijdelijke kasten in het najaar worden verwijderd.

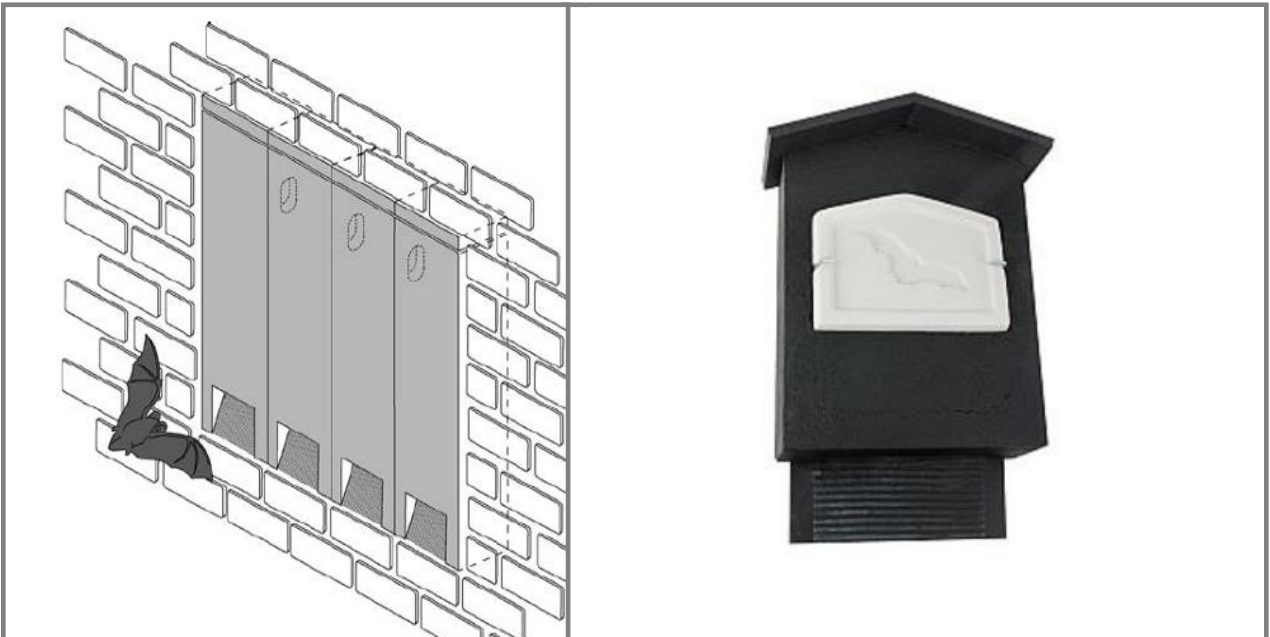
Figuur 6 | Overzicht van het te behouden deel met luifel (circa 10 meter bij 10 meter, geel omkaderd op de kaart) en het zoekgebied voor de te plaatsen (tijdelijke) vleermuiskasten (paarse stippen op de kaart).

7.5 Huismussen

- Na realisatie van de nieuwbouwwoningen worden deze tuinen ook geschikt voor huismussen;
- Optioneel kunnen de nieuwbouwwoningen geschikt gemaakt worden voor huismussen door vogelvides in plaats van vogelschoot te plaatsen.

Figuur 7 | Schwegler 2FR battube (Waveka) en Vleermuiskast Chillon (Vivara).

8 Literatuur

- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Van Laar, V., Smeenk, C. & Thissen, J.B.M., 1992.
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Bijlsma, R.G., 1993.
Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels. Uitgeverij Schuijt & Co, Haarlem
- Creemers, R.C.M. & Delft, J.J.C.W. van, (redactie), 2009.
De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Heijkers, D, de Jong, Th & Krekels, R., 2004.
Actieplan Kamsalamander en Ringslang, Gelderse Vallei en Eemvallei. In opdracht van: Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei & Samenwerkingsverband natuurorganisaties Gelderse Vallei.
- Husting, F. & Vergeer, J., 2002.
Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000
Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Maas, P., 2015.
“Nee, tenzij”-toets. Oostelijk deel Soesterberg-Noord te Gemeente Soest. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2015-02.
- Twisk, P., Diepenbeek, A. van & Bekker, J.P., 2010.
Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Van Dijk, S., 2014.
Quickscan Flora- en faunawet oostelijk deel Soesterberg-Noord. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2015-02.
- Van Kessel, N. & Hoogerwerf, G., 2013.
Natuurtoets Oostelijke ontsluitingsweg Soesterberg. Toetsing aan de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de EHS. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.
- Zoogdierversamenstelling, 2014.
Verspreidingsgegevens van inheemse zoogdieren via www.zoogdierversamenstelling.nl.